

NOVOSTI NOVE DIREKTIVE o presojo vplivov na okolje

15.maj 2017

Ministrstvo za okolje in prostor
Direktorat za okolje
Sektor za celovito presojo vplivov na okolje
Mag. Vesna Kolar Planinšič
Sekretarka
vesna.kolar-planinsic@gov.si

Predstavitev

- Zakaj spremembe ?
- Ali ni zagotovljene skladnosti že sedaj ?
- Kakšen je cilj ?
- Uredba o spremembah Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje

Zakaj spremembe ?

- Zagotovitev skladnosti z Direktivo 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13.decembra 2011 o presoji vplivov javnih in zasebnih projektov na okolje (kodificirana verzija), OJ L 26, 28.1.2012, str.1, kot je spremenjena z
- Direktivo 2014/52/EU Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 16.aprila 2014 (OJ L 124, 25.4.2014, p.1)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0052> (angleška verzija)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0052&from=EN>
(slovenska verzija)

Zakaj sedaj ?

- Ker je rok uveljavitve 16.maj 2017
- Ker je transpozicija in učinkovita implementacija pogoj za črpanje evropskih sredstev in je treba od tega roka naprej upoštevati novosti

Kakšna je vaša vloga ?

- Okoljski svetovalci/pripravljalci poročil o vplivih na okolje
- Svetovanje vsem pripravljavcem projektom, da upoštevajo nove vsebine popolno in natančno v Presoji vplivov na okolje
- Svetovanje vsem pripravljavcem projektov, da upoštevajo nove vsebine pri predhodnem postopku popolno in natančno
- Agencija Republike Slovenije
- Pozorno upoštevanje novih vsebin pri izdajanju sklepov in okoljevarstvenih soglasij
- Ministrstva in organizacije
- Poznavanje vsebin in njihov pregled, glede na pristojnost

Direktiva 2014/52/EU Evropskega parlamenta in Sveta o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (PVO Direktiva)

- Horizontalni instrument EU
- Načelo preventive
- Vključevanje okolja v izvajanje javnih ali zasebnih projektov
- Priloga I, Priloga II aktivnosti

V prezentaciji povzemamo le temeljne novosti, ne pa tudi že veljavnih določil Direktiv PVO.

PVO Direktiva

- 25 let uveljavitve v državah članicah
- Poročilo EP
- Pametna zakonodaja
- Izboljšave, boljša okoljska zakonodaja, roki
- Boljša povezava z drugimi okoljskimi direktivami, kot so Habitatska, Ptičja, Okvirna vodna direktive
- Preventivni mehanizem, PVO pred končno odločitvijo
- Pravna praksa EU sodišča

Predhodna pogojenost za vsa EU finančna sredstva

- Popolna transpozicija direktive (PVO)
- Učinkovita implementacija
- Zagotovitev kvalitetnih okoljskih informacij
- Izobraževanje in širjenje informacij o implementaciji direktiv PVO
- Zadostne administrativne kapacitete (posebno telo, ekipe izobraženih kadrov, ki lahko dajo neposredna navodila in tehnična pomoč)
- Izobraževalni program

Definicija presoje vplivov na okolje

Presoja vplivov na okolje pomeni postopek, ki vključuje:

- b.) pripravo poročila o vplivih na okolje, ki ga pripravi nosilec projekta
- c.) izvedbo posvetovanj z ministrstvi in organizacijami ter javnostjo
- d.) proučitev informacij v poročilu o presoji vplivov na okolje in morebitnih dodatnih informacij, ki jih po potrebi predloži nosilec projekta, ter morebitnih pomembnih informacij, pridobljenih v okviru posvetovanj,
- e.) obrazloženi sklep ustreznega organa o pomembnih vplivih projekta na okolje,
- f.) vključitev obrazložene odločitve pristojnega organa v katerokoli izmed končnih odločitev (reasoned conclusion)

Dodana izjema-civilne nesreče

- Če je tako določeno v nacionalnem pravu, se države članice lahko odločajo za vsak primer posebej, da se direktiva ne uporablja za projekte ali dele projektov, katerih edini namen je obramba, ali projekte, **katerih edini namen je odziv na civilne nesreče**, če ocenijo, da bi takšna uporaba škodljivo vplivala na navedene namene.

Usklajeni in/ali skupni postopki

- V primeru PVO projektov ali projektov , ki bi lahko vplivala na območja Nature 2000 določena na podlagi Direktive o habitatih ali Direktive o pticah, države članice zagotovijo, kjer je to ustrezno, usklajene in/ali skupne postopke.
- **Usklajeni postopke (Coordinated procedure)**: uskladiti različne posamezne presoje vplivov na okolje, in sicer tako, da za to določijo organ, brez poseganja v druge določbe zakonodaje skupnosti
- **Skupni postopek (Joint procedure)**: zagotoviti enotno presojo vplivov na okolje v zvezi s posameznim projektom, ki jo zahteva ustrezna zakonodaja Unije, brez poseganja v druge določbe zakonodaje skupnosti

Procedure v izjemni primeri - izvzetje

- Če želijo države članice izvzetje proučijo:
- A.) ali bi bila primerna druga oblika presoje,
- B.) omogočijo javnosti dostop do podatkov,
- C.) obvestijo Evropsko komisijo,
- D.) Evropska komisija posreduje vsem državam članicam.

Predhodni postopek

- Nosilec nameravanega posega mora podati več informacij: opis posega, okolja ali delov okolja, za katere obstaja verjetnost, da bo poseg nanje vplival, in opis možnih pomembnih vplivov na okolje.
- Zagotovi tudi opis vseh ukrepov, predvidenih za izogibanje ali preprečitev negativnih vplivov na okolje.

Predhodni postopek

- V odločitvi v predhodnem postopku je treba navesti:
A. če je negativna –PVO ni potreben
- Izdati sklep in obrazložiti glavne razloge za to, glede na ustrezna merila iz Priloge III Direktive /merila iz PVO uredbe
- Poleg tega navesti še značilnosti posega in ukrepe, predvidene za izogivbanje in preprečevanje pomembnih negativnih vplivov na okolje, če jih je nosilec nameravanega posega navedel.
- B. če je pozitivna –PVO je potreben
- V sklepu navesti vse razloge po merilih iz Priloge III Direktive- **Priloge 2 uredbe, ki so dopolnjena.**

Predhodni postopek

- ROK 90 dni
- Država mora zagotoviti, da se odločitev v predhodnem postopku izda v 90 dnevih od popolnih informacij.
- V izjemnih primerih, na primer glede na naravo, zahtevnost, lokacijo in obseg projekta, se lahko rok za sprejem odločitve podaljša; v takem primeru je treba v pisni obliki obvesti nosilca projekta o razlogih, ki utemeljujejo podaljšanje in o datumu, ko se pričakuje odločitev.

Informacije v predhodnem postopku

- Člen 4 se spremeni:
- (a) odstavka 3 in 4 se nadomestita z naslednjim:
- „3. Med preverjanjem za vsak primer posebej ali postavljanjem pragov ali meril za namen odstavka 2 se upoštevajo ustrezna izbirna merila, določena v Prilogi III.
- Države Članice lahko postavijo pragove ali merila, s katerimi določijo, v katerih primerih za projekte nista potrebni odločitve iz odstavkov 4 in 5 in presoja vplivov na okolje, in/ali pragove ali merila, s katerimi določijo, v katerih primerih je za projekte vedno potrebna presoja vplivov na okolje, vendar zanje ni potreba odločitev iz odstavkov 4 in 5.

Informacije za predhodni postopek

- Člen 4 se spremeni:
- 4. Kadar države Članice sklenejo, da je za projekte, naštetе v Prilogi II, potrebna odločitev, nosilec projekta priskrbi informacije o značilnostih projekta in njegovih verjetnih pomembnih vplivih na okolje.
- Podrobni seznam informacij, ki jih je treba predložiti, je določen v Prilogi IIA.

Informacije za predhodni postopek

Vstavi se naslednja priloga:

„PRILOGA II A INFORMACIJE IZ ČLENA 4(4) (INFORMACIJE O PROJEKTIH IZ PRILOGE II, KI JIH PREDLOŽI NOSILEC PROJEKTA)

1. Opis projekta, ki vključuje zlasti:

- (a) opis fizičnih značilnosti celotnega projekta in, kadar je ustrezno, rušilnih del;
- (b) opis lokacije projekta, zlasti v zvezi z okoljsko občutljivostjo geografskih območij, ki bodo najverjetneje prizadeta.

2. Opis okoljskih vidikov, za katere obstaja verjetnost, da bo projekt nanje pomembno vplival.

3. Opis vseh verjetnih pomembnih vplivov, v obsegu razpoložljivosti informacij glede takih vplivov, projekta na okolje, ki so posledica:

- (a) pričakovanih ostankov in emisij ter nastalih odpadkov, če je to ustrezno;
- (b) uporabe naravnih virov, zlasti prsti, zemljišča, vode in biotske raznovrstnosti.

4. Pri zbiranju informacij v skladu s točkami 1 do 3 se po potrebi upoštevajo merila iz Priloge III.“;

Upoštevanje priloge III

„PRILOGA III IZBIRNA MERILA IZ ČLENA

4(3) (MERILA, S KATERIMI SE DOLOČI, ALI JE ZA PROJEKTE IZ PRILOGE II TREBA OPRAVITI PRESOJO VPLIVOV NA OKOLJE)

1. Značilnosti projektov

Značilnosti projektov je treba obravnavati zlasti glede na:

- (a) velikost **in zasnovo celotnega projekta;**
- (b) **kumulacijo z drugimi obstoječimi in/ali odobrenimi projekti;**
- (c) rabo naravnih virov, zlasti zemljišča prsti, vode in biotske raznovrstnosti;
- (d) nastajanje odpadkov;
- (e) onesnaževanje in motenje;
- (f) **tveganje hudih nesreč in/ali katastrof, ki so relevantne za zadevni projekt, tudi tistih, ki so v skladu z znanstvenimi ugotovitvami posledica podnebnih sprememb;**
- (g) **tveganja za zdravje ljudi (na primer zaradi okužbe vode ali onesnaževanja zraka).**

Upoštevanje priloge III

2. Lokacija projektov

Upoštevati je treba okoljsko občutljivost geografskih območij, ki jih bodo projekti verjetno prizadeli, zlasti ob upoštevanju:

- (a) obstoječe in odobrene rabe zemljiša;
- (b) relativnega obilja, razpoložljivosti, kakovosti in regenerativne sposobnosti naravnih virov (vključno z zemljo, vodo in biotsko raznovrstnostjo) na območju in njegovem podzemlju;
- (c) absorpcijske sposobnosti naravnega okolja, pri čemer se obravnavajo s posebno pozornostjo naslednja območja:
 - (i) mokrišča, obrežna območja, rečna ustja;
 - (ii) obalna območja in morsko okolje;
 - (iii) gorska in gozdna območja;
 - (iv) naravni rezervati in parki;
 - (v) območja, opredeljena ali zavarovana z nacionalno zakonodajo; območja Natura 2000, ki so jih določile države članice v skladu z Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES;
 - (vi) območja, na katerih je že prišlo do neizpolnjevanja standardov kakovosti okolja, določenih v zakonodaji Unije in relevantnih za projekt, ali na katerih po ocenah prihaja do takega neizpolnjevanja;
 - (vii) gosto naseljena območja;
 - (viii) zgodovinsko, kulturno ali arheološko pomembne pokrajine in območja.

Upoštevanje priloge III

3. Vrsta in značilnosti možnega vpliva

Verjetne pomembne vplive projektov na okolje je treba obravnavati glede na merila, določena v točkah 1 in 2 te priloge, in v zvezi z vplivom projektov na dejavnike iz Člena 3(1) ter ob upoštevanju:

- (a) velikosti in prostorskega obsega vpliva (na primer geografsko območje in število ljudi, ki bi lahko bili prizadeti);
- (b) narave vpliva;
- (c) čezmejne narave vpliva;
- (d) intenzivnosti in kompleksnosti vpliva;
- (e) verjetnosti pojava vpliva;
- (f) pričakovanega pojavljanja, trajanja, pogostosti in povratnosti vpliva;
- (g) kumulacije vplivov z vplivi drugih obstoječih in/ali odobrenih projektov;
- (h) možnosti zmanjšanja vplivov na učinkovit način.

- Člena 3(1) ?

Člena 3(1)- sicer vezan na PVO, opredeljujejo dejavnike, na katere se morajo nanašajo informacije

1. Presoja vplivov na okolje na primeren način glede na vsak posamezni primer opredeli, opiše in presodi neposredne in posredne pomembne vplive projekta na naslednje dejavnike:

- (a) prebivalstvo in zdravje ljudi;
- (b) biotsko raznovrstnost, s posebnim poudarkom na vrste in habitate, ki so zavarovani v skladu z Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES;
- (c) zemljišče, tla, vodo, zrak in podnebje;
- (d) materialne dobrine, kulturno dediščino in krajino;
- (e) medsebojno delovanje dejavnikov iz točk (a) do (d).

Informacije za predhodni postopek

- Kjer je ustrezno, nosilec projekta upošteva razpoložljive rezultate drugih relevantnih presoj vplivov na okolje, izvedenih v skladu z zakonodajo Unije, ki ni ta direktiva.
- Nosilec projekta lahko tudi zagotovi opis vseh značilnosti projekta in/ali ukrepov, predvidenih za izogibanje ali preprečevanje pomembnih negativnih vplivov na okolje.“;

Informacije za predhodni postopek

- (b) dodata se naslednja odstavka:
- „5. Pristojni organ sprejme odločitev na podlagi informacij, ki jih priskrbi nosilec projekta v skladu z odstavkom 4, in ob upoštevanju, kjer je to ustrezno, rezultatov predhodnega preverjanja ali presoje vplivov na okolje,
- izvedenih v skladu zakonodajo Unije, ki ni ta direktiva.
- Odločitev je na voljo javnosti in:
- (a) navaja glavne razloge za to glede na ustrezna merila iz Priloge III, kadar je bilo sklenjeno, da je presoja vplivov na okolje potrebna, ali
- (b) navaja glavne razloge za to glede na ustrezna merila iz Priloge III in, kadar to predlaga nosilec projekta, navaja morebitne značilnosti projekta in/ali ukrepe, predvidene za izogibanje ali preprečevanje pomembnih negativnih vplivov na okolje, kadar je bila sprejeta odločitev, da presoja vplivov na okolje ni potrebna.
- 6. Države članice zagotovijo, da pristojni organ sprejme odločitev čim prej in v roku, ki ni daljši od 90 dni od datuma, ko je nosilec projekta predložil vse informacije, potrebne v skladu z odstavkom
- 4. V izjemnih primerih, na primer glede na naravo, zahtevnost, lokacijo in obseg projekta, lahko pristojni organ rok za sprejem odločitve podaljša; v takem primeru pristojni organ v pisni obliki obvesti nosilca projekta o razlogih, ki utemeljujejo podaljšanje, in o datumu, ko se pričakuje odločitev.“;

Vsebina presoje

- PVO za vsek primer posebej opredeli, opiše in presodi neposredne in posredne pomembne vplive projekta na naslednje dejavnike:
- A.) **prebivalstvo in zdravje ljudi,**
- B.) **biotska raznovrstnost,** s posebnim poudarkom na vrste in habitatne tipe Nature 2000,
- C.) **zemljišča,** tla, vodo, zrak in podnebje,
- D.) materialne dobrine, kulturno dediščino in krajino,
- E.) medsebojno delovanje vseh naštetih faktorjev.

Vsebine presoje

- Pri presoji vplivov nameravanega posega na okolje, je potrebno upoštevati tudi **pričakovane vplive na okolje ob hudi nesreči ali katastrofi**, za nastanek katere je nameravani poseg še posebej ranljiv.

Načelo nepodvajanja

- Da ne bi prišlo do podvajanja presoje, nosilec projekta pri pripravi poročila o presoji vplivov na okolje upošteva **razpoložljive rezultate drugih ustreznih presoj** na podlagi zakonodaje Unije ali nacionalne zakonodaje.

Kakovost poročil o vplivih na okolje

- Nosilec posega zagotavlja kakovost poročil o vplivih na okolje
- Pripravljalavec zagotovi, da poročilo pripravijo usposobljeni strokovnjaki
- Ministrstvo zagotovi, da ima na voljo zadostno strokovno znanje za proučitev poročil

Ostali podatki o okolju

- Če spremljajo Poročilo o vplivih na okolje tudi ostali podatki, ki so relevantni za odločanje, morajo biti tudi dostopni javnosti

Javnost - definicija

- „javnost“ pomeni eno ali več fizičnih ali pravnih oseb in v skladu z nacionalno zakonodajo ali prakso njihova združenja, organizacije in skupine
- „zadevna javnost“ pomeni javnost, na katero poseg vpliva ali bi verjetno lahko vplivali postopki okoljskega odločanja ali ima interes pri takih postopkih. V tej opredelitvi se šteje, da imajo nevladne organizacije, ki podpirajo varstvo okolja in izpolnjujejo katere koli pogoje nacionalne zakonodaje, interes.

Informiranje o končni odločitvi

- Informiranje o končni odločitvi mora vsebovati tudi navedbo o poteku sodelovanja javnosti (mnenja in pripombe), ministrstev in organizacij ter mnenja in pripombe države članice.
- Pravno varstvo

Monitoring

- V odločitvi se doda:
- Opis okoljskih pogojev, priložen odločitvi, in opis lastnosti projekta in/ali predvidenih ukrepov za preprečevanje ali zmanjševanje in po možnosti izravnavanje pomembnih škodljivih vplivov na okolje ter **po potrebi ukrepov spremljanja.**
- **Monitoring: vrsta parametrov in trajanje spremljanja se določijo sorazmerno z naravo, lokacijo in velikostjo nameravanega posega ter pomenom njegovega vpliva na okolja**
- **Za izvajanje monitoringa je odgovoren nosilec nameravanega posega v okolje. Podatke, ki jih zbere v okviru izvajanja monitoringa, mora sporočiti ministrstvu, javnosti in občini, na območju katerem nameravani poseg povzroča obremenitev okolja.**

Konflikt interesov

- Zagotavljanje objektivnosti
- Kjer je „pristojni organ“ tudi investitor, je treba zagotoviti, da so administrativne kompetence znotraj organizacije ločene

Končanje postopkov

- Prehodne določbe določa Direktiva in morajo biti prepisane v nacionalno zakonodajo
- 1. Projekti, ki so vložili v postopek pred 16 majem 2017,
- 2. Projekti, ki so pridobili mnenje o poročilu o vplivih na okolje pred 16 majem 2017,
- 3. projekti, ki so podali zahtevo za določitev obsega okoljskega poročila pred 16.majem 2017
- 4. projekti, ki so vložili poročilo o vplivih na okolje pred 16.majem.

Kaj torej prinaša nova PVO Direktiva

1. DEFINICIJE

Jasnost definicij: javnost, presoja,

2. ROKI

- Max. ok 90 dni za predhodni postopek
- Možnost podaljšanja roka v predhodnem postopku v zelo zahtevnih zadevah
- 30 dni za vključevanje javnosti

3. MERILA

- Dodelava meril iz priloge za predhodni postopek

4. OBRAZLOŽITEV ODLOČITEV V PREDHODNEM POSTOPKU

- Merila
- Ukrepi za zmanjšanje vplivov
- Vsebinjenje

4. ZAGOTAVLJANJE KVALITETE

- Določbe glede zagotavljanja kvalitete okoljskih poročil

5. PROCESNA DOLOČILA

- Vključevanje in obveščanje javnosti
- Možnost integracije v postopke končnih odločitev
- Obveznosti investitorjev in organov odločanja
- Določitev organizacij za posvetovanje
- Elektronsko poslovanje
- Centralni portal
- Ukrepe v primeru neupoštevanja

6. MONITORING

7. KONFLIKT INTERESOV

8. PREHODNE DOLOČBE

Zaključek

- Spremembe ZVO in dveh podzakonskih aktov
- http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/transposition_checklist.pdf
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0052>
- Rok 16 maj 2016

Več informacij

vesna.kolar-planinsic@gov.si